

UDÁLOSTI | Koronavirus

Matovič chce na tři týdny „vypnout“ Slovensko

Slovenský premiér Igor Matovič chce na tři týdny zastavit celé Slovensko po vzoru čínského Wu-chanu. Může to vést k úplnému zhroutilu ekonomiky.

LUBOŠ PALATA

Slováci se mají podle svého nového premiéra Igora Matoviče sami rozhodnout o způsobu, kterým se Slovensko postaví šířící se epidemii koronavirové nákazy.

Sám přitom důrazně prosazuje radikální řešení, které zvolili čínští komunisté ve Wu-chanu. Měště, odkud se nový koronavirus rozšířil do celého světa a které v lednu Čína neprodyšně izolovala od okolního světa. Toto řešení chce ale Matovič nejdříve konzultovat s veřejností.

„Můžeme pokračovat dál, nebo dát do cílené karantény lidi, kteří jsou ohroženi, a ostatním umožnit žít a pomoci ekonomice,“ uvedl Matovič s tím, že vidí efektivnější řešení. „Řekneme si, že uděláme blackout Slovenska. Nebudeme se s tím trápit rok a půl, ale na tři týdny vypneme Slovensko úplně. Fungo-

PRVNÍ MUŽ SLOVENSKA. Igor Matovič ve chvíli, kdy se převzetím jmenování premiérem od prezidentky Zuzany Čaputové stal nejmocnějším mužem na Slovensku. Foto ČTK.

vat bude možná pouze 100 až 150 tisíc lidí, kteří budou zajišťovat klíčovou infrastrukturu, a vymýtit virus. A pak se nadechneme,“ navrhl Matovič. „Spolu se musíme rozhodnout, kterou cestou se vydáme,“ dodal s tím, že je připraven udělat na toto téma rozsáhlý průzkum veřejného mínění. Ve středu k návrhu uvedl, že tímto způsobem by se omezil pohyb na Slovensku o 90 procent.

jak zlikvidovat ekonomiku,“ odmítl Matoviče místopředseda vlády pro ekonomiku a šéf koaliční strany Svoboda a Solidarita Sulík. Podobně se vyslovila i většina parlamentních stran, včetně opozičního Směru.

LIKVIDACE EKONOMIKY Matovičův návrh vyvolal na Slovensku, kde jsou opatření dosud srovnatelná s Českem, vlnu zděšení. „Pokud se neděje nic mimořádného – typu tisíc mrtvých denně jako v Itálii – jsem zásadně proti takovému experimentům,

Matovičův návrh, na němž premiér přes kritiku trvá, podporuje druhá nejsilnější vládní strana Sme rodina.

www.denik.cz

Krátce

USA evidují rekordní žádosti o podporu

Washington – Ve Spojených státech minulý týden požádalo o podporu v nezaměstnanosti zhruba 6,65 milionu lidí. Americké podniky začaly propouštět kvůli šíření koronaviru, v jehož důsledku musela řada firem zavřít. Americký prezident Donald Trump prohlásil, že USA čekají „pekelné týdny“. (ČTK)

Evropský soud: Kvóty byly povinné a závazné

Lucemburk, Brusel – Česko, Polsko a Maďarsko odmítáním přerozdělování uprchlíků nespĺnily své povinnosti plynoucí z práva Evropské unie. Dospěl k tomu Soudní dvůr Evropské unie. Trojice zemí se nemohla dovolávat toho, že odmítáním migrantů chrání svou vnitřní bezpečnost. Právníci dotčených států však tvrdí, že verdikt nebude mít praktický význam, neboť přerozdělování uprchlíků podle kvót již skončilo. (ČTK)

Jourová kritizuje Orbána

Brusel – Evropská komise se znepokojením sleduje vývoj v Maďarsku, kde vláda získala v rámci nouzového stavu časově neohrazenou možnost řídit zemi pomocí dekretů. „Ani koronavirová krize nemůže omezit kontrolní roli národních parlamentů a médií,“ řekla místopředsedkyně Evropské komise Věra Jourová. (ČTK)

Boj o stravenky v době koronaviru. Restaurace na paušálu prodělají, kdo nakonec zvítězí?

Praha – Dát peníze na jídlo lidem, kteří nechodí do žádné jídelny, ani nemají stravenky. Takto prezentuje plán na zavedení stravovacího paušálu ministerstvo financí. Spor se vede o to, jak zaměstnanci vybavení paušálem budou nezdaněné peníze z paušálu používat.

boj o závodní stravování

Ministryně financí Alena Schillerová obhajuje paušál slovy: „Příspěvek ke stravování bude moci nově čerpat další milion zaměstnanců, kteří na něj nedosáhnou.“ Již dříve také uvedla, že lidé podle ní budou do restaurací chodit i nadále. Restauratéri, kteří se zaměřují na vaření jídel, mají ale odlišný názor, pochybnosti o útratách lidí s nezdaněným příspěvkem mají i ekonomové.

Projednávání návrhu změny nastane v době, kdy celou českou společnost i ekonomiku zastihla koronavirová pandemie. Nejvíce na ni doplácejí restaurace. Jen první týden po uzavření jejich tržby klesly podle několika zdrojů na pouhou pětinu. Lidé se jim sice snaží pomáhat a nakupují si jídla takzvaně z okna, ale tato vlna solidarity samozřejmě nestačí. Mnoho restaurací již nyní hlásí, že znovu neotevrou nebo pouze v případě,

že získají nějaký významný záchranný balíček.

Jak na ně v tomto světě zapůsobí připravovaný stravenkový paušál? A kdo na něm vydělá?

Podle ekonomů Vladimíra Pikory je to jednoduchá matematika. Pro restaurace by paušál byl nepříznivý i v době, kdy by nebojovaly o holé přežití. V čase krize jejich problémy ještě znásobí. „Restaurace čeká těžké období. Čistě hypoteticky: i kdyby se jejich uzavření už děle neprodužovalo a provoz se vrátil do běžných kolejí – což je velmi optimistický scénář – stejně by jim to moc nepomohlo. Kdo se poženě do restaurace, když bude vědět, že nákaza se stále šíří a pobyt v restauraci je stále nebezpečný? Nebo si někdo myslí, že ze dne na den bude riziko chycení viru v restauraci či kavárně stejné jako počátkem roku?“ ptá se Pikora.

Další lidé pak podle Pikory ubudou restauracím právě v důsledku paušálu: „Pětáctýřicet procent lidí se pokusí na obědě ušetřit. Lidé nepůjdou do restaurace na kvalitní oběd, ale ošidí se a koupí si housku se salámem. Restaurace na tom budou znovu škodné,“ říká k paušálu Pikora.

Komu tedy zavedení paušálu prospěje? Velká část lidí, vybavených nově hotovostí, zamíří pro jídlo namísto do restaurací do obchodů. Ostatně tak se chovají lidé

bez stravenek již nyní. Podle průzkumu agentury ppm factum pro Unii zaměstnavatelských svazů ČR a Asociaci malých a středních podniků lidé bez stravenek chodí na obědy třikrát méně často než ti, kteří stravenky mají. Plná polovina současných stravenkářů tvrdí, že by obědy v restauracích po odebrání stravenek omezila a čtvrtina by přestala na obědy chodit úplně.

Tím, kdo by vydělal, by tak byli obchodníci, což je jasné i mnohým restauratérům. „Ať

mi nikdo netvrdí, že když lidé dostanou peníze, tak se budou chovat stejně. Určitě to ovlivní jejich chování a dotkne se to návštěvnosti restaurací,“ říká například Petr Jandura z restaurace Neptun v Liberci.

Souhlasí s ním i zmíněný ekonom Pikora: „Výrobci housek, párků a salámů na tom budou lépe než dnes, stejně jako zahraniční maloobchodní řetězce,“ říká.

Oslovení zástupci právě maloobchodních řetězců jsou zatím se svými názory

ale zdrženliví. Podle nich je brzy na nějaké předvídaní. „Mimo jiné i s ohledem na současnou situaci výraznější vliv tohoto opatření na nákupní chování našich zákazníků nepředpokládáme,“ uvedl třeba Tomáš Kubík, mluvčí společnosti Penny Market.

Podobně hovoří i Zuzana Holá, mluvčí společnosti Lidl: „Jak přesně se zavedení stravenkového paušálu promítne do návštěvnosti našich prodejen v tuto chvíli nedokážeme odhadnout.“

Za zavedení paušálu se stále staví Asociace hotelů a restaurací. „Zavedení zaměstnavatelských paušálů na stravu podporujeme a vnímáme jako další benefit pro zaměstnance, stejně tak jako rozšíření konkurenčního prostředí poskytovatele stravenek. Stravenky přináší nemalou časovou, finanční, ale také administrativní záťaž pro provozovatele restaurací,“ uvedl Václav Stárek, prezident Asociace hotelů a restaurací ČR, na webových stránkách asociace. Někteří restauratéri ale upozorňují, že asociace téměř nezahrnuje restaurace, které mají významnou část tržeb z obědů. Jde spíše o bary a hotely, restaurací je v asociaci jen asi 300.

„Já nejsem členem asociace a mám zcela odlišný názor. Pro naše tři restauranty jsou stravenky důležité, bez nich by k nám na obědy tolik lidí

nechodilo,“ říká Jaroslav Veselý, jednatel mimo jiných i Restaurantu Zlatý klas v Praze.

Proti paušálu se nyní dokonce postavilo 1000 restaurací v nové výzvě Sdružení pro zaměstnavatelské stravování. „Po potížích s nouzovým stavem může být pro restaurace paušál pomyslnou poslední ránou,“ říká šéfka sdružení Linda Nejezchlebová.

Ministryně Schillerová ale tvrdí: „Až tři čtvrtiny zaměstnanců, kteří dnes dostávají stravenky, by raději přešly na peněžní stravenkový paušál. Drtivá většina z nich by přitom své stravovací návyky nezměnila. Ani restaurace se neobávají úbytku hostů. Ve skutečnosti by 80 procent restauratérů bylo radši, kdyby u nich lidé platili spíše peníze než stravenkami.“

Mnozí restauratéri mají opačný názor. „Více než polovina obědů, které vydáme, je placena stravenkami. Nedomáží si představit, jak bychom bez této části příjmů mohli jako restaurace existovat,“ dodává David Šmíd, majitel restaurace U Pilnáčka v Hradci Králové.

Obavy restauratérů přitom potvrzuje i nedávná studie, kterou pro Asociaci malých a středních podniků vypracoval Institut oceňování majetku při VŠE. Podle něj klesnou tržby restaurací v důsledku zavedení paušálu o 35 miliard korun. (jk)